

Dosarul nr. 2ra-1229/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (jud. D. Dulghieru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, V. Sîrbu, Gr. Dașchevici)

DECIZIE

31 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ion Druță
Tatiana Vieru
Ala Cobăneanu
Victor Burduh
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Sergiu Scripnic, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Sergiu Scripnic împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, încasarea prejudiciului material și a prejudiciului moral, cauzat prin această încălcare,

împotriva deciziei din 07 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 17 septembrie 2018, Sergiu Scripnic, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova solicitând constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 21 octombrie 2013 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău și a deciziei din 13 august 2014 a Curții Supreme de Justiție privind încasarea de la bugetul de stat a sumei de 9000 de lei, încasarea de la bugetul de stat a prejudiciului material în mărime de 15889, 19 lei și a prejudiciului moral în mărime de 2000 de euro, încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că prin hotărârea din 21 octombrie 2013 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău a fost admisă acțiunea înaintată de Sergiu Scripnic împotriva Ministerului Justiției și a fost constatat faptul încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 26 martie 2004 a Judecătoriei Centru mun. Chișinău, totodată a fost dispusă încasarea prejudiciului material în mărime de 20000 de euro și a celui moral în mărime de 200000 de lei, cu compensarea cheltuielilor de judecată în mărime de 4000 de lei.

Totodată, a menționat că prin decizia din 27 februarie 2014 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă cererea de apel depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și a fost casată hotărârea din 21 octombrie 2013 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău și acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată și tardivă.

Prin decizia din 13 august 2014 a Curții Supreme de Justiție, drept urmare a admiterii cererii de recurs, a fost casată integral decizia 27 februarie 2014 a Curții de Apel Chișinău și a fost casată hotărârea din 21 octombrie 2013 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, în partea încasării de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, a sumei de 20000 de euro ori suma echivalentă în lei ai RM conform cursului valutar stabilit de Banca Națională a Republicii Moldova la momentul executării hotărârii indicate ca reparare a prejudiciului material cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a sume de 200000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești. În această parte a fost pronunțată o nouă hotărâre prin care s-a admis parțial pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat ca urmare a încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârilor judecătorești și a fost încasată de la bugetul de stat al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova suma de 5000 de lei cu titlu de prejudiciu moral; a fost respinsă pretenția cu privire la repararea prejudiciului material cauzat ca urmare a încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârilor judecătorești; în rest a fost menținută hotărârea din 21 octombrie 2013 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău.

Reclamantul a precizat că hotărârea judecătorească nominalizată nu a fost executată până la data depunerii prezentei acțiuni și respectiv urmează a fi încasat de la bugetul de stat prejudiciul material în mărime de 15889,19 lei, constituit din mărimea creanței neexecutate de 9000 de lei și dobânda de întârziere în mărime de 6889,19 lei. Totodată, a pretins încasarea prejudiciului moral în mărime de 2000 de euro.

Prin hotărârea din 17 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Sergiu Scripnic împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, încasarea prejudiciului material în mărime de 15889, 19 lei și a prejudiciului moral în sumă de 2000 de euro, cauzat prin această încălcare.

Prin decizia din 07 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel depusă de Sergiu Scripnic, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu și s-a menținut hotărârea din 17 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

La 02 mai 2019, Sergiu Scripnic, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 07 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a cerințelor.

În motivarea recursului s-a invocat că la judecarea cauzei instanțele au interpretat și au aplicat greșit normele de drept material și nu au motivat toate circumstanțele de fapt și de drept ale litigiului, afirmând că respingerea cerințelor formulate este nemotivată.

Totodată, a opinat că instanțele judecătorești sunt confuze în motivare, deoarece stabilesc două fapte care se exclud una pe alta, conform înscrisurilor anexate la materialele cauzei, pe de o parte precum că la 29 august 2014 titlul executoriu la caz a fost expediat pentru executare Ministerului Justiției al Republicii

Moldova, iar pe de altă parte, conform informației Ministerului Justiției al Republicii Moldova, titlul executoriu la caz nu a fost recepționat pentru executare și respectiv nu a fost executat. Astfel, în opinia sa, se poate conchide că, ori instanța de judecată nu a expediat spre executare titlul executoriu, ori Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu a înregistrat în registrul de intrare titlul executoriu și respectiv nu a fost prezentat spre executare Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova.

Recurentul a afirmat că este lipsită de temei constatarea instanței de fond, preluată de instanța de apel, precum că neexecutarea documentului executoriu nu a fost condiționată în vreun fel de neexecutarea de către instanța care a pronunțat hotărârea, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, implicit Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a obligațiilor legale conform art. 6 al Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, constatând netemeinicia pretențiilor. Totodată, reține comportamentul dezinteresat față de executarea hotărârii, întrucât în perioada 13 august 2014-17 septembrie 2018 nu a întreprins nicio măsură în sensul exteriorizării interesului de executare a hotărârii judecătorești, deși, conform art. 6 al Legii citate, are dreptul de a prezenta personal spre executare documentul executoriu. Or, în circumstanțele expuse nu este posibil de a solicita un titlu executoriu, odată ce a fost transmis deja la executare.

Contrar prevederilor art. 6 alin.(2) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, recurentul a declarat că hotărârea din 21 octombrie 2013 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău și decizia din 13 august 2014 a Curții Supreme de Justiție referitor la încasarea sumei de 9000 de lei nu este executată. Astfel, în temeiul art. 2 alin.(1), (6), al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 coroborate cu prevederile art. 585, 619, 1398, 1422, 1423 Cod civil, art. 243 Cod de procedura civilă, instanța de fond era obligată să constate încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 21 octombrie 2013 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău și a deciziei din 13 august 2014 a Curții Supreme de Justiție și urma să încaseze de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova prejudiciul material în sumă de 15889, 19 lei, constituit din creanța neexecutată de 9000 de lei și dobânda de întârziere în sumă de 6889, 19 lei pentru perioada 14 noiembrie 2014-17 septembrie 2018, iar cu titlu de prejudiciu moral suma de 2000 de euro.

La fel, a menționat că aceste motive au fost expuse și în cererea de apel, însă contrar art. 373 alin. (5) Cod de procedură civilă, decizia instanței de apel nu conține expunere asupra acestora. Astfel, i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil garantat de art. 6 din Convenția Europeană, care prezumă dreptul la o hotărâre și decizie motivată.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 07 martie 2019, iar Sergiu Scripnic, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, a declarat recurs la 02 mai 2019, ceea ce denotă că este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 22 iulie 2019 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecății, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Sergiu Scripnic, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu și va casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a cererii de chemare în judecată, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Art. 432 alin.(2) Cod de procedură civilă statuează că se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: c) a interpretat în mod eronat legea.

În conformitate cu art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Inițial Colegiul consideră necesar de a accentua că în contextul art. 1 al Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011 (în continuare Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011), scopul acestei legi este crearea în Republica Moldova a unui remediu intern eficient de apărare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Alineatul 2 al aceluiași articol statuează că aplicarea și interpretarea termenilor din prezenta lege se fac prin prisma legislației naționale, a prevederilor Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

Conform art. 2 alin. (1) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen

rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

Astfel, prin cererea de chemare în judecată depusă la 17 septembrie 2018 împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Sergiu Scripnic a solicitat constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 21 octombrie 2013 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău și a deciziei din 13 august 2014 a Curții Supreme de Justiție privind încasarea de la bugetul de stat a sumei de 9000 de lei, încasarea de la bugetul de stat a prejudiciului material în mărime de 15889, 19 lei și a prejudiciului moral în mărime de 2000 de euro, încasarea cheltuielilor de judecată (f.d.4-7).

În susținerea cererii de chemare în judecată s-a invocat, după cum și instanțele ierarhic inferioare, la judecarea cauzei, au și reținut că prin hotărârea din 21 octombrie 2013 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău a fost admisă acțiunea înaintată de Sergiu Scripnic împotriva Ministerului Justiției și a fost constatat faptul încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 26 martie 2004 a Judecătoriei Centru mun. Chișinău, totodată a fost dispusă încasarea prejudiciului material în mărime de 20000 de euro și a celui moral în mărime de 200000 lei, cu compensarea cheltuielilor de judecată în mărime de 4000 de lei.

Prin decizia din 27 februarie 2014 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă cererea de apel depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și a fost casată hotărârea din 21 octombrie 2013 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău și acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată și tardivă.

Prin decizia din 13 august 2014 a Curții Supreme de Justiție, drept urmare a admiterii cererii de recurs depuse de Sergiu Scripnic, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, a fost casată integral decizia 27 februarie 2014 a Curții de Apel Chișinău și a fost casată hotărârea din 21 octombrie 2013 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, în partea încasării de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, a sumei de 20000 de euro ori suma echivalentă în lei ai RM conform cursului valutar stabilit de Banca Națională a Republicii Moldova la momentul executării hotărârii indicate ca reparare a prejudiciului material cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a sumei de 200000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești. În această parte a fost pronunțată o nouă hotărâre prin care s-a admis parțial pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat ca urmare a încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârilor judecătorești și a fost încasată de la bugetul de stat al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova suma de 5000 de lei cu titlu de prejudiciu moral; a fost respinsă pretenția cu privire la repararea prejudiciului material cauzat ca urmare a încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârilor judecătorești; în rest a fost menținută hotărârea din 21 octombrie 2013 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău.

Însă instanțele ierarhic inferioare cu interpretarea eronată a normelor de drept în raport cu circumstanțele cauzei, au concluzionat asupra netemeinicii acțiunii

reclamantului, prin ce se impune casarea hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii.

Or, instanțele de judecată au menționat că titlul executoriu emis în baza hotărârii irevocabile din 13 august 2014, în temeiul art. 6 alin.(2) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 a fost remis în adresa Ministerului Justiției al Republicii Moldova la 29 august 2014, după devenirea irevocabilă a hotărârii din 21 octombrie 2013 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, conform exigențelor normei în redacția în vigoare până la 17 noiembrie 2016. Însă, totodată, au punctat că acest document executoriu nu a parvenit spre executare la Ministerul Justiției al Republicii Moldova, aspect aflat din notele informative ale pârâtului.

Astfel, instanțele ierarhic inferioare, prin prisma analizei comportamentului autorității abilitate cu executare, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, au constatat că nu a existat vreo inacțiune din partea acestuia în vederea întreprinderii tuturor măsurilor necesare întru executare documentului executoriu, în condițiile în care acesta nu a parvenit la executare și nicio cerere a reclamantului întru executarea acestuia.

În această ordine de idei, Colegiul relevă că art. 6 alin. (1) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, în redacția în vigoare în perioada referință, statua că hotărârea judecătorească privind constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare se execută după ce devine irevocabilă, în modul stabilit de legislația în vigoare.

Conform alineatului 2 al aceluiași articol, instanța de judecată prezintă din oficiu titlul executoriu, emis în baza hotărârii judecătorești irevocabile, spre executare Ministerului Justiției și informează părțile despre acest fapt. La solicitarea Ministerului Justiției, creditorul prezintă, în termen de 5 zile, datele bancare necesare pentru executarea titlului executoriu. Titlul executoriu, eliberat în baza hotărârii irevocabile, poate fi prezentat spre executare Ministerului Justiției și de către creditor, cu anexarea datelor bancare necesare, în vederea efectuării transferului.

Iar în temeiul art. 6 alin. (3) Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, în decurs de 10 zile din data prezentării titlului executoriu, eliberat în baza hotărârii judecătorești irevocabile, Ministerul Justiției remite Ministerului Finanțelor titlul executoriu, împreună cu hotărârile judecătorești emise pe cauza respectivă, și datele bancare ale creditorului.

În această ordine de idei, Colegiul notează că materialele cauzei atestă că la 29 august 2014 a fost expediat în adresa Ministerului Justiției al Republicii Moldova titlul executoriu emis în baza hotărârii judecătorești cu privire la încasarea în beneficiul lui Sergiu Scripnic a sumei de 5000 de lei (f.d.32).

Aici este necesar de specificat că reclamantul în cererea de chemare în judecată a pretins neexecutarea hotărârii din 21 octombrie 2013 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău și a deciziei din 13 august 2014 a Curții Supreme de Justiție privind încasarea de la bugetul de stat a sumei de 9000 de lei.

Prin scrisoarea nr. 09/13270 din 14 noiembrie 2018 a Ministerului Justiției al Republicii Moldova adresată Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, autorul comunică despre faptul că în adresa Ministerului Justiției al Republicii Moldova nu a parvenit titlul executoriu emis în cauza civilă la cererea lui Sergiu Scripnic împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea

încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare (f.d.26).

Conform răspunsului nr. 15-06/1071 din 31 octombrie 2018 al Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, la scrisoarea Ministerului Justiției al Republicii Moldova nr. 09/11961 din 20 octombrie 2018 privind prezentarea unui raport motivat referitor la respectarea termenului rezonabil de executare a documentului executoriu emis în cauza Sergiu Scripnic împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, s-a comunicat că în adresa Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova nu a parvenit spre executare documentul executoriu vizat (f.d.27).

De asemenea, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova prin răspunsul nr. 15-07/837 din 10 august 2018, la interpelarea lui Sergiu Scripnic, i-a comunicat că în adresa Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova nu a parvenit spre executare titlul executoriu menționat în scrisoarea nr. S-320/18 din 24 iulie 2018 (f.d.11).

Totodată, la cererea lui Sergiu Scripnic înregistrată cu nr. 13562 din 25 aprilie 2018, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, i-a comunicat că titlul executoriu emis în baza deciziei din 13 august 2014 a Curții Supreme de Justiție a fost expedit în adresa Ministerului Justiției al Republicii Moldova la 29 august 2014 (f.d.12, 33).

Prin prisma argumentelor recurentului invocate în acest sens, Colegiul relevă că instanțele ierarhic inferioare eronat au reținut că neexecutarea documentului executoriu nu a fost condiționată de neexecutarea obligațiilor conform art. 6 al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 de către instanță, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și implicit Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova.

Or, în temeiul art. 6 alin. (2), (3) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, în redacția în vigoare în perioada de referință, instanța prezintă din oficiu titlul executoriu, emis în baza hotărârii judecătorești irevocabile, spre executare Ministerului Justiției și informează părțile despre acest fapt, iar ultimul în decurs de 10 zile din data prezentării titlului executoriu, după obținerea datelor bancare necesare ale creditorului, îl remite Ministerului Finanțelor.

De altfel, în situația în care conform înscrisurilor din dosar, titlul executoriu s-a expedit în adresa Ministerului Justiției al Republicii Moldova la 29 august 2014, iar notele prezentate de pârât denotă că titlul executoriu nu a parvenit în adresa Ministerului Justiției al Republicii Moldova, nu poate fi reliefată decât neexecutarea corespunzătoare o obligațiilor instanței rezultate din art. 6 alin. (2) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.

Mai mult, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a avut calitatea procesuală de pârât în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Sergiu Scripnic, iar actele de dispoziție judecătorești emise de prima instanță și instanța de recurs au stat la baza eliberării titlului executoriu ce urma a fi pus în executare din oficiu de către instanță.

Cu referire la comportamentul dezinteresat al reclamantului, reținut de instanțele ierarhic inferioare, față de executarea hotărârii judecătorești pretinsă a fi neexecutată pentru perioada 13 august 2014-17 septembrie 2018, data adresării în instanță, în situația în care nu ar fi întreprins nici o măsură în sensul exteriorizării interesului de executare a hotărârii judecătorești, Colegiul menționează că prin această alegație nu se încearcă decât justificarea transmiterii necorespunzătoare spre executare a documentului executoriu.

Or, nu se neagă prevederea legală din art. 6 alin. (2) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, în redacția în vigoare până la 05 ianuarie 2018, conform căreia titlul executoriu, eliberat în baza hotărârii irevocabile, poate fi prezentat spre executare Ministerului Justiției și de către creditor, cu anexarea datelor bancare necesare, în vederea efectuării transferului.

Colegiul precizează că din sensul normei citate rezultă dreptul creditorului de a prezenta spre executare, or, norma indică expres la posibilitatea creditorului de a prezenta, pe când în cazul instanței, prezentarea documentului executoriu spre executare apare ca o obligație, deoarece indică expres „instanța prezintă din oficiu titlul executoriu”.

De altfel, obligația instanței de judecată de a prezenta din oficiu titlul executoriu spre executare în cauzele de reparare a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, rezultă expres și din art. 15 alin. (2) lit.e¹) Cod de executare.

La caz, Colegiul reiterează că materialele cauzei atestă expedierea documentului executoriu, însă drept urmare a expedierii, nu s-a confirmat recepționarea titlului executoriu de către autoritatea competentă cu executarea acestuia. Respectiv nu poate fi pus pe seama creditorului acest aspect, în condițiile în care în sensul legii citate prezentarea documentului executoriu spre executare nu este decât un drept al creditorului, dar nu și obligație prin care urmează a fi acoperite inacțiunile instanței și implicit a autorităților împuternicite cu executarea.

Colegiul accentuează că pasivitatea creditorului nu poate constitui o justificare pentru neexecutarea hotărârii, deoarece nu este rezonabil să-i ceri unei persoane care în urma unei proceduri judiciare a obținut o hotărâre împotriva statului să recurgă la procedura de executare silită pentru executarea obligației. Totodată, cooperarea creditorului în efectuarea unor demersuri care ar permite sau ar accelera executarea unei hotărâri judecătorești, nu trebuie să depășească strictul necesar și nu exonerează autoritatea de obligația impusă de a acționa din proprie inițiativă și în termene rezonabile pentru a respecta hotărârea pronunțată împotriva sa.

Colegiul consideră necesar de a evoca și prevederile art. 70 alin. (1) Cod de executare, conform cărora documentul executoriu va fi executat în termenul indicat în el sau, în cazul în care nu este indicat, într-un termen rezonabil. Criteriile de determinare a termenului rezonabil sunt: complexitatea procedurii de executare, comportamentul participanților la procedura de executare, interesul creditorului și conduita executorului judecătoresc. Iar alineatul (1¹) al aceluiași articol, în vigoare la data pronunțării deciziei irevocabile a Curții Supreme de Justiție, stipula că titlul executoriu privind repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești va fi executat în cel mult 6 luni de la prezentarea sa spre executare.

La caz, se pretinde neexecutarea documentului executoriu emis în baza hotărârii din 21 octombrie 2013 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău și a deciziei din 13 august 2014 a Curții Supreme de Justiție, iar acțiunea a fost înaintată la 17 septembrie 2018, fiind un termen de 4 ani.

Aici este de precizat că din textul cererii de chemare în judecată, precum și a recursului declarat să deduce că reclamantul/recurentul a pretins neexecutarea

actelor judecătorești pentru perioada 14 noiembrie 2014-17 septembrie 2018, data adresării cu prezenta acțiune, pentru care și solicită inclusiv dobândă de întârziere.

Concomitent, Colegiul relevă, pornind și de la jurisprudența CtEDO privind neexecutarea în termen a hotărârilor judecătorești, că în principiu în absența unei justificări rezonabile executarea unei hotărâri cu o întârziere mai mare de un an constituie o încălcare a Convenției Europene, iar durata procedurilor administrative nu constituie o justificare rezonabilă pentru întârziere. Caracterul rezonabil al termenului de executare trebuie să fie apreciat după criteriile: complexitatea procedurii de executare, comportamentul creditorului și al autorității competente. Indiferent de complexitatea procedurii de executare sau a sistemului bugetar, statul este obligat să garanteze oricărei persoane dreptul la executare în termen rezonabil.

Or, aceste criterii sunt inserate și în legislația națională, citată anterior.

În consecință, Colegiul va admite pretenția reclamantului cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 21 octombrie 2013 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău și a deciziei din 13 august 2014 a Curții Supreme de Justiție, or, conform acestor acte de dispoziție urma a fi executată o creanță în sumă de 9000 de lei.

Subsidiar Colegiul punctează că chiar și prin executarea cu întârziere, mai mare de un an, creditorul suferă deja un prejudiciu moral, care nu poate fi compensat prin simpla constatare a încălcării, fiind necesară acordarea unor sume cu titlu de daune morale.

Art. 4 alin.(1) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 statuează că sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.

Conform art.1422 alin. (1), (2) Cod civil, în redacția în vigoare până la 01 martie 2019, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Astfel, cu referire la cuantumul prejudiciului moral, Colegiul relevă că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că, indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire.

Conform jurisprudenței CtEDO, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca, partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Or, art. 5 alin.(1) al Legii nr.87 din 21 aprilie 2011 stipulează că în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în

contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

În speță, Colegiul consideră că prejudiciul moral în mărime de 2000 de euro solicitat de către Sergiu Scripnic este exagerat, având în vedere circumstanțele cauzei, însă suma de 20000 lei cu titlu de prejudiciu moral atinge scopul și finalitatea prevăzută de lege. Or, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, se ia în considerare și interesul sporit, pe care l-a avut sau îl are reclamantul în executarea hotărârii judecătorești, al cărui beneficiar este.

În corolar, se impune admiterea parțială a pretenției reclamantului cu privire la încasarea cu titlu de prejudiciu moral a sumei de 20000 de lei, având în vedere frustrarea inevitabilă cauzată din neexecutarea hotărârii, precum și faptul că reclamantul a trecut deja prin procedurile judiciare și a obținut câștig de cauză.

De asemenea, la acordarea prejudiciului moral se ia în considerare durata termenului de neexecutare, importanța pentru reclamant a obiectului executării, altfel spus miza pentru reclamant și alte aspecte individuale.

De altfel, la caz nu poate fi invocată rea-credința reclamantului care ar fi afectat în substanță procedura de executare și ar fi făcut imposibilă executarea, în situația în care punerea în executare a documentului executoriu urma a fi efectuată din oficiu, iar creditorul urma a fi înștiințat despre acest fapt.

Aici este de remarcat că CtEDO consideră că omisiunea autorităților de a se conforma într-un termen rezonabil unei decizii definitive, poate determina încălcarea art. 6 § 1 din Convenție, în special atunci când obligația de a solicita executarea deciziei în cauză aparține unei autorități administrative. Or, nu a prezentat nici un argument de natură să justifice întârzierea observată în cauză în executarea hotărârii definitive favorabile reclamantei. Curtea consideră că această întârziere este imputabilă exclusiv autorităților administrative (cauza Acatrinei împotriva României, nr. 7114/02, § 40).

În ceea ce vizează pretenția cu privire la încasarea prejudiciului material, Colegiul reiterează că reclamantul a pretins cu titlu de prejudiciu material suma de 9000 de lei, ce constituie creanța neexecutată și suma de 6889, 19 lei cu titlu de dobândă de întârziere pentru perioada de neexecutare 14 noiembrie 2014-17 septembrie 2018.

În partea ce vizează prejudiciul material sub forma creanței neexecutate în sumă de 9000 de lei, Colegiul consideră necesar de a o respinge.

Or, conform art. 5 alin. (3) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, în redacția în vigoare din 28 aprilie 2017, instanța de judecată nu poate dispune încasarea sumei creanței ca urmare a constatării faptului că a fost încălcat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Totodată, Curtea Constituțională în decizia de inadmisibilitate a sesizării nr.21g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a art.5 alin.(3) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești (încasarea creanței ca urmare a constatării încălcării dreptului la executare într-un termen rezonabil a hotărârii judecătorești) nr. 26 din 29 martie 2018, a punctat că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut, cu titlu de principiu, că dreptul la un proces echitabil ar fi iluzoriu dacă ordinea juridică a unui stat ar permite ca o hotărâre judecătorească definitivă și

obligatorie să rămână inoperabilă, în detrimentul unei părți a procesului (Immobiliare Saffi v. Italia, 28 iulie 1999, § 63; Șandor v. România, 24 martie 2005, § 23).

În același timp, Curtea Europeană a menționat că dreptul de acces la justiție nu poate obliga un stat să dispună executarea fiecărei hotărâri cu caracter civil, indiferent de circumstanțe. Atunci când autoritățile sunt obligate să execute o hotărâre judecătorească și omit acest fapt, poate fi angajată răspunderea statului prin prisma articolului 6 § 1 din Convenție (Fociac v. România, 3 februarie 2005, § 68).

La fel, Curtea Constituțională a reținut că, atunci când autoritățile naționale nu au adoptat măsuri adecvate și suficiente pentru a asigura executarea hotărârilor pronunțate de către instanțele judecătorești, această omisiune angajează răspunderea statului, autoritățile sale fiind obligate să repare prejudiciul material și moral provocat prin neexecutarea sau executarea tardivă a hotărârii. Curtea Europeană a conchis în mod constant că, în cazul neexecutării unei hotărâri de acordare a unei sume de bani sau de restituire a unei proprietăți sau de repunere în posesia unui bun, reclamantii ar putea să sufere și un prejudiciu material ca urmare a lipsei unui control privind bunurile sale și împiedicarea de a se folosi și beneficia de aceste bunuri (Botezatu v. Republica Moldova, 14 aprilie 2015, § 24). Astfel, reclamantul nu poate solicita cu titlu de prejudiciu material contravaloarea creanței în procesul tergiversat, ci este necesar să se constate existența unei legături de cauzalitate între încălcarea dreptului la un termen rezonabil al procedurilor și pierderile materiale provocate ca urmare a imposibilității de a se folosi de drepturile sale patrimoniale.

De asemenea, Curtea a menționat că o constatare a încălcării dreptului la executarea într-un termen rezonabil a hotărârii judecătorești nu înlătură posibilitatea de a se solicita ulterior recuperarea datoriei constatate printr-o hotărâre judecătorească definitivă (a se vedea Cebotari și alții c. Moldovei, 27 ianuarie 2009, § 55).

Concomitent Colegiul precizează că reclamantul urmează de a beneficia de suma creanței pretinsă a fi neexecutată, într-o procedură de executare distinctă.

În această succesiune logică, Colegiul accentuează că în cauza *Hornsby c. Greciei*, hotărârea din 19 martie 1997, § 40, CtEDO a notat că, în conformitate cu jurisprudența sa, articolul 6 § 1 garantează oricărei persoane dreptul de a se plânga unei instanțe judecătorești cu privire la drepturile și obligațiile sale civile. Articolul 6 § 1 include astfel „dreptul la instanță”, iar dreptul de a avea acces în justiție, respectiv dreptul de a declanșa proceduri în fața unei instanțe civile, este o componentă a acestuia (hotărârea din 27 august 1991 în cauza *Philis c. Greciei*). Acest drept ar rămâne însă iluzoriu dacă sistemul legal intern al statului respectiv ar permite ca o hotărâre definitivă și obligatorie să rămână inoperantă, în detrimentul uneia dintre părți. Este de neconceput ca articolul 6 să descrie în detaliu garanțiile procedurale oferite părților, proceduri care sunt echitabile, publice și se desfășoară într-un termen cât mai scurt cu putință, fără a proteja executarea hotărârilor judecătorești; a interpreta articolul 6 ca referindu-se exclusiv la accesul în justiție și la desfășurarea procedurilor ar duce la situații incompatibile cu principiile statului de drept pe care statele contractante s-au obligat să le respecte atunci când au ratificat Convenția (hotărârea din 7 mai 1974, în cauza *Golder c. Marea Britanie*). În sensul articolului 6, executarea unei hotărâri judecătorești trebuie privită ca parte integrantă a unui „proces”; mai mult, Curtea a acceptat deja acest principiu în unele cazuri referitoare

la durata procedurilor (hotărârile din 26 septembrie 1996 în cauzele Di P&de c. Italiei, Zappia c. Italiei).

În formula utilizată de instanța europeană, „punctul final al termenului dintr-o procedură examinată în lumina art. 6 § 1 este momentul în care dreptul revendicat este realizat efectiv”. Or, în toate situațiile, atunci când exercită controlul asupra duratei procedurii, CtEDO în jurisprudența sa procedează mai întâi la determinarea punctului de plecare (*dies a quo*) și a punctului final (*dies ad quem*) al termenului luat în calcul.

Astfel, prin neîntreprinderea măsurilor efective și necesare pentru executarea hotărârii judecătorești, autoritățile au împiedicat reclamantul de a beneficia și/sau a se folosi de creanța obținută prin hotărâre judecătorească.

Însă, totodată, aceste circumstanțe nu pot servi ca temei de admitere a cerinței cu privire la încasarea dobânzii de întârziere pentru perioada 14 noiembrie 2014-17 septembrie 2018 în sumă de 6889,19 lei, sumă inclusă în prejudiciul material solicitat în total în mărime de 15889, 19 lei.

În dezvoltarea soluției date, inițial Colegiul precizează că reclamantul a indicat perioada de calcul a dobânzii începând cu 14 noiembrie 2014. Pornind de la poziția reclamantului, se deduce că această perioadă a fost calculată la expirarea a trei luni, de la data emiterii deciziei Curții Supreme de Justiție-13 august 2014, termenul de executare a documentului executoriu, conform art. 70 alin.(1¹) Cod de executare în redacția la data pronunțării deciziei instanței supreme, era de 6 luni.

Concomitent Colegiul învederează că respingerea cerinței cu privire la încasarea dobânzii de întârziere ca parte a prejudiciului material solicitat, nu împiedică reclamantul de a pretinde dobânzi de întârziere în cadrul procedurii de executare.

Or, conform art. 24 alin. (1) Cod de executare, la cererea creditorului, executorul judecătoresc este în drept să calculeze și să încaseze dobânzile, penalitățile și alte sume rezultate din întârzierea executării, în funcție de rata inflației și în conformitate cu art.619 din Codul civil. Cererea privind calcularea sumelor rezultate din întârzierea executării poate fi depusă doar executorului judecătoresc ce deține documentul executoriu prin care se stabilește obligația principală, până la stingerea acesteia. Sumele menționate se calculează de la data la care hotărârea judecătorească a devenit definitivă sau, în cazul celorlalte documente executorii, de la data la care creanța a devenit exigibilă (scadentă) și până la data plății efective a obligației cuprinse în orice document dintre acestea, în perioada de calcul fiind inclusă și durata suspendării procedurii de executare, în condițiile prevăzute de prezentul cod.

Referitor la cerința reclamantului cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată, suportate în prezentul litigiu, cerință formulată în cererea de chemare în judecată, Colegiul o va respinge, deoarece reclamantul înaintând o astfel de pretenție, nu a indicat care este suma cheltuielilor suportate în cadrul procesului dat și din ce este formată.

În conformitate cu art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată.

Art. 82 Cod de procedură civilă prevede că cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a cauzei, iar art. 90 Cod de procedură

civilă stabilește exhaustiv care sunt cheltuielile care fac parte din cheltuielile de judecare a cauzei.

În conjunctura reliefată, având în vedere că reclamantul la depunerea cererii de chemare în judecată, a fost scutit de la plata taxei de stat în temeiul art. 85 alin. (1) lit.r) Cod de procedură civilă, care statuează expres că de taxă de stat pentru judecarea cauzelor civile se scutesc: părțile – în cauzele care apar în legătură cu încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a documentelor executorii și cu repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, iar alte cheltuieli de judecată nu au fost pretinse cu prezentarea probelor pertinente și concludente în confirmarea acestora, Colegiul va respinge cerința cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată.

Totodată, prin prisma art. 98 alin.(1) Cod de procedură civilă, conform căruia cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanța judecătorească, precum și taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pârât proporțional părții admise din acțiune dacă pârâtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată, nu poate fi dispusă încasarea taxei de stat la bugetul de stat, deoarece la caz pretențiile sunt înaintate împotriva statului, reprezentat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și nu este pasibil de plata taxei de stat.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Sergiu Scripnic, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu și va casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a cererii de chemare în judecată.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. b), alin.(3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Sergiu Scripnic, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu.

Se casează integral decizia din 07 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 17 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Sergiu Scripnic împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, încasarea prejudiciului material și a prejudiciului moral, cauzat prin această încălcare și se pronunță o nouă hotărâre prin care:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Sergiu Scripnic împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, încasarea prejudiciului material și a prejudiciului moral, cauzat prin această încălcare;

Se constată încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 21 octombrie 2013 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău și a deciziei din 13 august 2014 a Curții Supreme de Justiție;

Se încasează de la bugetul de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova

în beneficiul lui Sergiu Scripnic suma de 20000 de lei (douăzeci mii de lei) cu titlu de prejudiciu moral.

În rest cerințele lui Sergiu Scripnic se resping.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ion Druță

Judecătorii

Tatiana Vieru

Ala Cobăneanu

Victor Burduh

Oleg Sternioală